

1. Sadié Ku

Uku asal ne tun Ejang Samé. Tapi uku ngen tun tuei ku aléak mai pasar wakteu uku gi titik. Jijei o, namen ku sadié ku adé ba Cu'up.

Cu'up adé ba kota sengak kareno penan ne nak kékéa tebo. Di tekujat nadeak tun o Tebo Kabeak. Amen perewéng sengak lut. Tiko-tiko coa te tengea meñei. Matei bilei mecelik abéak pokia tojoak.

Tun Cu'up tun Ejang, nadeak ku. Apir kete ne betani. Pa'o kebun kol, puluo kawo, adé kulo di besaweak ne. Kelang-kelang o temamen jagung ngen kacang guréng.

Nak Cu'up coa si deu penan te lak meto-meto. Amen ite gidong perai, di tekadeak ne Suban, Danuo Tés, udo o Sadié Saweak Tés. Adé kulo di leyen ne tapi coa si tekujat.

Amen bilei Selasa deu tun kunai sadié-sadié ngeluea kerno bilei o bilei peken ne. Amen ite temeu kuat-kuat te, tenenei te, "Lak mai ipe udi?" Pastei si jemawap, "Mai Selasa o!" Bilei o ba semulen-mulen mesoa opot ne kunai sadié leyen.

Ah, Cu'up deu peken-peken, misal ne, peken Kamis, peken Rebu. Tapi peken-peken o cuma debilei o besi, nak sadié di oak kunai pasar Cu'up.

Tapi amen coa bilei perai kabuk-kabuk bi aleu mai dumei. Nak dalen temeun semulen-mulen mai dumei kulo lajeu ba beragam. Tiko-tiko jijej opot.

Amen uku tinget kete ne o, Oi ! oak kiro ku! Lajeu iñeu uku ngen sadié ku.

Palembang

1974

Kalau kita bertemu dengan teman-teman, kita bertanya, "Hendak ke mana?" Pasti mereka menjawab, "Ke Selasa." Hari itulah gadis-gadis mencari pacarnya dari dusun lain.

2. Lalan

Meno o adé cerito tun tuei. Cerito ne awié yo. Adé nak debuak sadié diem tun bujang. Gén ne Bujang Kurung. Adé do bilei si aleu mai ngéwéa nak bioa, coa si oak kunai sadié ne. Si aleu mai ngéwéa, ne $\bar{m}$ in ne belas ngen silei. Si aleu menék matei bilei. Si beguték panuo. Coa an sapié si nak penan ne lak ngéwéa. Si mulai ngéwéa. Coadé kan lak me $\bar{m}$ uk kéwéa ne. Bilei bi lekat. Uléak coadé si ne. Udo o adé nyut ne lak bélék.

Wakteu si lak bélék tenengoa ne tun giag. Si tak mi $\bar{m}$ ang ne. Si cengang kemeléak adé tun alep-alep nien gidong me $\bar{n}$ ei.

Tobo o semulen-mulen. Adé dikup di alep su'ang ne. Si di piset su'ang ne.

Beguték Bujang Kurung ma'ak ne, coa tobo o namen. Bujang Kurung tak mak bajeu di piset su'ang o. Wakteu tobo o sudo mēnei, makié areak alat ne, kes ne areak alat di piset o bi laput. Pasoak ne sudo makié areak alat ne lak bélék mai léngét. Tapi di piset nano coa nam tebang igei. Bajeu ne bi laput. Ngīnoi si kean jano ne. Pasoak ne ngīnoi kulo kemeléak asoak ne coa nam bélék igei. Jisanak ne aleu kete. Tingā di piset o su'ang.

Kenléak Bujang Kurung o awié o. Tekejir si. Coa si sako do o anak diwo. Si maik bajeu di nemak ne nano. Si tak mem̄in melilei. Udo o Bujang Kurung magea igei di piset nano. Si temenei bene si coa bélék mai léngét. Nadeak di piset o, bajeu ne laput. Udo o Bujang Kurung majak mai sadié ne. Lak di piset o. Tenenei Bujang Kurung gén ne. Gén ne Lalan.

Bi sapié nak sadié Bujang Kurung, nem̄in Bujang Kurung mai umeak ne. Diem ba Lalan nak di an bi ke'an. Bujang Kurung tujeu ngen Lalan. Lalan lak kulo cito kulo ngen Bujang Kurung. Coa an udo o napag tun sadié o tun beduei o.

Abis cerito ku.

3. Kacéa Si Tukang Pellos

Meno o adé kacéa dikup. Cerito ne barat yo. Wakteu jaman nebei Sulaiman. Benatang pacak kete miling.

Bilei panes, Kacéa meto-meto kelidea nak imo sunyei baé. Kacéa meto-meto mai umeak kuat-kuat ne, tapi kete kuat ne aleu. "A, baik uku tidoa baé," nékér Kacéa. Si aleu mesoa kiuo di liñep ne. Si mulai tidoa. Tapié lak tidoa, tenengoa ne kemerésék. Gidong si kemelalei, jano, Imuo lak memuk si. Kacéa lak melilei, cigei nam igei. Tapi si icak-icak sedi. Imuo betenei, "Bene ko sedi, Céa? Dang sedi uku lak memuk ko".

"Uku coa sedi ko lak mem̄uk uku," nadeak Kacéa. "Tapi di sedi ku, api ba tukang tun̄geu ketipung ninik ku o?" nadeak Kacéa samo temun̄juk sa'ang se'et nak das pun kiuo o. Udo o Kacéa ngīnoi belak-lak.

"Buléak uku temaboak ne, coa?" nadeak Imuo. "Dang!" nadeak Kacéa samo ngīnoi.

"Bene?" nadeak Imuo.

"Sebap atié ku sedi lut amen ku temengoa ne."

"Keloak ba uku temetus ne, 'Céa," nadeak Imuo. "Bé uku coa mem̄uk ko."

"Tapi amen ko temetus ne, atié ku sedi lut," nadeak Kacéa. "Tapi amen ko lak temetus ne kenai, kunyeu ba uku aleu oak-oak ne kileak" nadeak Kacéa. Amen uku madeak "Sudo!" bé ko mulai temetus ne. Uku cigei temengoa igei," nadeak Kacéa.

"Mai ba!" nadeak Imuo o.

Udo o melilei Kacéa oak-oak ne. Bi oak, si mengekik "Sudo!" Temengoa Kacéa madeak "Sudo!" mulai Imuo temetus sa'ang se'et o. Jano nadeak te? Bié se'et keluea mutut Imuo. Imuo tepengāng-pengāng gis nutut se'et. Mai ipe melilei nan̄jo se'et o an-an lajeu matié Imuo o.

Bélék te magea Kacéa nano. Si melilei gacang-gacang ne. Udo o si bedan iding tedung gidong tidoa. Jano, coa si namen Buang bélék kedong ne lak mem̄uk Kacéa. Tapi Kacéa madeak, "Sabar kileak!" sebak amen Buang lak mem̄uk si, arus makié ebet Nebei Sulaiman di begulung o sebak si tukang tun̄geu ne nelok Nebei Sulaiman. Buang mak ebet gidong begulung. Si makié. Jano nadeak te? Tedung jagei tak ne melilit Buang lajeu Buang matié.

Udo o Kacéa melilei oak-oak ne.

“Tapi kalau kamu hendak memukulnya juga, tunggu dulu aku pergi jauh-jauh,” kata kancil.

4. Kang Ngen Be'uk

Meno o nak negrei nebei Sulaiman adé Be'uk ngen Kulei. Si samo-samo temanem pisang. Gi Kulei, tenanem ne anak pisang tapi gi Be'uk, tenanem ne pisang bi semulen, pucuk ne mai beak.

Pisang tenanem Be'uk coa idup. Pisang tenanem Kulei idup ba'es. Nadeak Kulei, "Bi lei pisang ku." "Bi lei kulo pisang ku," nadeak Be'uk.

An bi kean bi bemañak pisang Kulei. Nadeak Kulei ngen Be'uk, "Bi bemañak pisang ku," nadeak Kulei. "Bi bemañak kulo pisang ku dé'é," nadeak Be'uk.

Udo o bi an masak pisang Kulei. Tapi Kulei coa nam kenék. Neloak Kulei Be'uk kemenék ne. Sapié Be'uk nak das o, si beguték mem̄uk ne. Desiket biak, duei siket biak, udo o jano lak biak kete.

Nadeak Kulei, "Kating gi ku desoa, Be'uk!"

"Desoa manis!" nadeak Be'uk.

"Kating gi ku kak ne, Be'uk," nadeak Kulei.

"Kak ne manis," nadeak Be'uk. Udo o abis pisang detudak nem̄uk Be'uk.

"Pakoak lak males Be'uk yo?" nékér Kulei. "Si pacak kenék, si pacak melupat, uku panuo baé ceñok. Aaa, uku minai tulung ngen Kang baé." Si aleu magea Kang. Cenerito kelak ne.

"Jije!" nadeak Kang. Udo o Kang aleu mesoa Be'uk, coa temeui.

Kang diem beak buteu memēt Be'uk.

Coa an sudo o Be'uk teko, temot das buteu penan Kang sebunyin. Temot Be'uk das buteu, mulai Kang madeak.

"Kang katip!" nadeak Kang. "Huuus! Api si do o?" nadeak Be'uk.

"Kang katip," nadeak Kang. Kang katip-katip yam Be'uk.

"Hus! Api do o?" nadeak Be'uk. "Huuuut!" senīmet Kang.

"Héy, ko leyen di nēnog leyen di menyim̄et." Sako be'uk yam ne di menyim̄et.

Udo o si mak putung tak temetus yam ne déwék lajeu Be'uk matié.

Do o ba amen tun tamak ige. Sako ne ijé ne di semim̄et kécék ne o yam ne. Kes ne

Kang.

5. Meterei

Adé meno o cerito tun tueil-tueil. Adé gén tun Majei. Anak ne adé semilan. Di piset su'ang gén ne Meterei. Meterei yo alep nien. Kemelebéak alep ne. Tun sayang kete ngen si. Tapi pasoak ne coa tujeu kemeléak Meterei o. Pasoak ne mogoa madeak Meterei di kidék-kidék ne. Nogo pasoak ne mengéak.

Udo o adé di laput nak dasié ne. Tun ribut mesoa ne. Coa temeui, tun tak temeneak Meterei mak ne.

Pañjang cerito ne, Meterei lak nañung mai beak imo. Meterei coa namen si lak nañung bapak ne.

Coa an udo o si najak bapak ne mai im̄o. Kabuk-kabuk bi aleu mem̄in mié lem ibet, lapen lem tabung.

Sapié nak beak im̄o iding ebaka gajeak, nenea bapak ne poñok serudung. Wakteu poñok ne o bi sudo, bapak ne madeak kem̄et si nak poñok, si lak mak putung nak pa'ak o besi. Udo o bapak ne aleu.

O ba Meterei mem̄et si. Bi an si mem̄et. Coadé bapak ne teko igei. Ikak-ikak bilei bi lak kelmen. Poñok nak ebaka gajeak nano penan melitas benatang bélék kunai mesoa upan. Tem̄ié-tem̄ié melitas gajeak.

Tena'ak ne Meterei, "Hoy, Meterei, jano uleak nu nak di o? Bilei bi lak kelmen."

"Uku nam̄ung bapak ku," nadeak Meterei. Terus udo o deu benatang melitas. Penyudo ne melitas edung merdaung. Tenenei ne Meterei, "Jano nem̄et nu nak piyo? Bilei ikak-berikak bi lak kelmen."

Senim̄et Meterei, "Uku coadé penan bélék. Dalen coa ku namen. Uku nam̄ung bapak ku," nadeak Meterei.

"Amen barat o, maro ba temotoa uku bélék," nadeak edung merdaung. Tak edung merdaung mepék Meterei nak tukuk ne. Udo o nem̄in ne Meterei mai sadié ne, sem̄e'ang bioa, melitas im̄o lem.

Udo o sapié si nak sadié edung Merdaung. Tobo o senam̄ut tun sadié o. Wakteu edung Merdaung sapié nak sadié ne, mako o si bubeak jijej bujang alep. Coa an udo o si napag tun ngen Meterei.

Cuma tengén. Yo ba cerito ne.

Waktu ular besar sampai di dusunnya, maka dia berubah jadi bujang ganténg.

6. Kacéa Ngen Raksasa

Meno o adé cerito kacéa lak mesoa kan nak bioa coa oak kunai penan ne diem.

Bilei si lak aleu, si aleu kabuk-kabuk lut. Si begecak.

Nak dalen temeu si Mangé. Tenenei Mangé, "Hoy, Céa! Lak mai ipe ko?". "Lak mesoa kan," nadeak Kacéa.

"Uku mileu, buléak, coa," nadeak Mangé. "Tai ba!" nadeak Kacéa.

Udo o terus si panuo berpak Mangé. Coa an udo o temeu ngen Imuo.

"Lak mai ipe udi?" nadeak Imuo.

"Mesoa kan," nadeak Kacéa.

"Uku mileu!" nadeak Imuo.

"Maro ba!" jawab Kacéa. Udo o guték igei tobo o panuo. Udo o coa an temeu igei ngen Gajeak.

"Lak mai ipe udi?" nadeak Gajeak. "Kémé lak mesoa kan," nadeak Kacéa.

"Uku mai, buléak, coa?" nadeak Gajeak.

"Buléak!" nadeak Kacéa. An bi kean tobo o panuo melitas lekok, melitas im̄o. Sapié tobo o nak penan nadeak Kacéa o. Mulai ba metis bioa o. Gajeak tukang makut pitak ne. Mangé pogoá mikoa ne. Coa an udo o ke'ing bioa o. Mulai mesoa kan. Uléak nakut mai da'et nepék beak kiuo lei. Neloak Imuo tukang tunḡeu ne. Di leyen ne terus mesoa kan.

Bélék cerito te magea Imuo gidong temun̄geu kan. Gidong si baik-baik temun̄geu kan teko Raksasa.

"Hoy, Imuo, jano uleak nu?". "Temun̄geu kan," nadeak Imuo.

"Uku lak mem̄uk uléak udi" nadeak Raksasa. "Dang!" nadeak Imuo.

"Ko nonoak ku bé" nadeak Raksasa o. Kemetea Imuo temengoa ne. Si melilei magea Kacéa. Si cemerito Raksasa mem̄uk kan.

"Bedan! Selon pan̄jang pa'ing ceréngéng o coa tak guno ne," nadeak Kacéa. Kacéa meloak Gajeak temun̄geu kan, tapi Gajeak coa kulo binei. Melilei si kemeléak raksasa o. Udo o neloak Mangé, bi coa kulo binei.

"Bedan! Udi yo lei baé ne, coa tak kebinei. Bé uku temun̄geu ne".

Aleu Kacéa temun̄geu ne. Raksasa ati teko. Kacéa mak bes. Si mogoa semam̄ung ne pan̄jang-pan̄jang ne. Gidong awié yo, teko Raksasa lak mem̄uk kan, tapi selé si kemeléak Kacéa gidong barat o. Tenenei ne, "Oy, Kacéa, jano uleak nu?"

"Uku menea tilei sebab denyo lak kiamat. Pun kiuo yo besi di coa ajoa ne," nadeak Kacéa.

"Uku menupang, Céa!" nadeak Raksasa o.

"Dang!" nadeak Kacéa.

"Laa, Céa, ite pasoak," nadeak Raksasa o samo mengéak. "Ko nem̄uk ku bé," nadeak Raksasa o.

Kem̄uk ba!" nadeak Kacéa. "Bé ngen uyo samo-samo baé matié," nadeak Kacéa. Raksasa mengibo ngen tam̄eak saben.

Penyudo ne, "Keso ba tilei deu-deu ne," nadeak Kacéa. Aleu Raksasa mesoa tilei bes deu-deu ne. Bi deu tilei o nadeak Kacéak, "Kelilit mai awak nu samo nékét nak pun kiuo lei o". Mulai Raksasa mékét ne. Nékét ne it-it deu-deu ne.

"Cubo ngegerutak" nadeak Kacéa. Tapi raksasa o cigei nam lepas igei.

"Léngét kelem, bilei lak ujen," nadeak Kacéa. "Denyo lak kiamat ba."

Udo o Kacéa mékét kagen Raksasa lajeu cigei nam benyabei lajeu matié.

"Diyo upéak tun galak mem̄uk kan uléak kémé, nadeak Kacéa.

Raksasa o matié, Kacéa meñog kuat-kuat ne meloak kemeléak. Kuat-kuat ne lajeu saben kete ngen Kacéa.

7. Ketinoak

Adé meno o gen nak sadié oak kunai pasar adé tun semulen alep. Gén ne Meterei. Si anak diwo tu'un mai dunyo kerno sepasoak ne coa as kemeléak si.

Kabuk-kabuk si aleu mai mēnei mai bioa coa si oak kunai umeak ne. Si pogoa kemusuk buk ne. Ijei o bayang-bayang ne adé nak lem bioa. Unen ne o nak beak pun kiuo. Nak das ne adé semat temungeu ne. Semat o gén ne Ketinoak. Si gidong temot nak das dan kiuo lei o. Kenléak ne bayang-bayang Meterei nak bioa o. Sako ne bayang ne kalep o. Udo o kenléak ne do o bayang-bayang Meterei. Jengik nien si kemeléak Meterei yo.

Adé kulo nak sadié leyen bujang alep. Gén ne Bujang Kurung. Si aleu meto-meto samo mem̄in piket poyoak. Panuo kelideak masuk im̄o keluea im̄o, masuk sadié keluea sadié. Sapié ba si nak sadié Meterei alep o. Si kemeléak Meterei o alep lut. Si meloak in̄ok ngen bapak ne masen. Nasen in̄ok ne Meterei o. Lak kulo Meterei o. Bi sudo basen kedeu peletak ne seto ngen leyen-leyen ne bi sudo, bilei ne bi tenetep. Tingā mem̄et ne baé igei.

Ules ne tenengoa semat bié nak pun kiuo nak das unen penan tun meñei o. Semat bié o jengik temengoa ne. Coa an udo o Meterei lak napag tun ngen Bujang Kurung. Memen ne tun lak umung, Meterei aleu mai bioa lak meñei. Semat bié kemeléak Meterei lak meñei. Si tak temulak Meterei lajeu Meterei monot. Semat o bubeak jije selawié dekemai ngen Meterei. Icak-icak si Meterei. Coa tun namen di bélék kunai meñei o iso si Meterei. Napag tun semat bié yo nano ngen Bujang Kurung.

Bélék cerito te ngen Meterei yo nano. Si monot terus sapié nak debuak sadié.

Tenakep tun. Naket tun jijej anak ne.

Bélék igei cerito te magea semat bié di jijej ngen Bujang Kurung nano. Gén ne Ketinoak. Kakok ne coa si teu gén ne ikak si tir-tir baé.

Coa an sudo napag, sakit Bujang Kurung. Kedong meleket ngen tikea, awak bi ja'ei, bi tingā babak nalut telan igei, mem̄uk mié coa lak, mem̄uk bioa en̄gan. Tun bi rényéng kete mékér ne. Cem-cem ubet bi nelié tapi Bujang Kurung coa kenai ka'en.

Udo o adé tun kunai sadié leyen semuleu ne. Tun semuleu yo selawié. Nēmin ne mié, nēmin ne bioa, neloak ne Bujang Kurung mem̄uk ne. Selé ne kulo, Bujang Kurung ngejut sihat, mem̄uk mié galak. Tapi amen selawié o bélék mai sadié ne, Bujang Kurung pīno igei sakit ne. Amen selawié o teko, sihat igei Bujang Kurung. Bujang Kurung awié o ba terus ne.

Mak te peñak cerito ne. An-an tenenei tun, "Api si ko yo di nien ne?". Coa lak selawié o cemerito ne. Bi nekoak tun tapié selawié o cemerito. Bi sudo temengoa cerito o, tapié tun namen selawié o adé ba Meterei di nonot belo o.

Ketinoak temengoa kulo cerito o. Tak tun temakep ne, tak tun meñem lajeu si matié. Meterei nano lajeu diem nak di. Bujang Kurung sihat igei.

**Sétan perempuan
tadi melihat Putri
mau mandi, dia
langsung
mendorong Putri
ke sungai
sehingga Putri
jatuh hanyut.**

8. Be'uk Ngen Kulei

Meno o adé Be'uk sepa'ak umeak ngen Kulei. Be'uk kabuk-kabuk bi tañang mai umeak Kulei. Wakteu o bilei ujen baé. Nadeak Be'uk ngen Kulei, "Jano lukak te, San? Bilei kidék, ujen baé."

"Bediang baé ite," nadeak Kulei. "Maro te!" nadeak Be'uk.

Udo o Kulei mak putung midup opoi lei-lei ne. Bediang ba Be'uk ngen Kulei, memēt ujen nyié. Coa an udo o ujen nyié. Betenei Kulei, "Mai ipe ite meto bilei yo, San?"

"Teak ba," nadeak Be'uk samo pékér. "O, adé lukak ne," nadeak Be'uk samo tawei.

"Ite maling pedes Majei baé. Si coa gi mai dumei. Bilei ujen yo."

"Tai ba te!" nadeak Kulei. Coa an udo o aleu ba Be'uk ngen Kulei mai maling pedes. Panuo si beduei o goyo-goyo mai ma'ak puluo pedes Majei. Bi sapié tobo o nak di, Be'uk mulai mem̄uk pedes o. Kulei mem̄uk kulo. Wakteu Be'uk mem̄uk ne, tepenḡang Be'uk, "Waaa, pelegéak pedes Majei!" Kelék jano gén ne!

"Dang miling lék," nadeak Kulei. Tapi Be'uk miling tam̄eak lék, "In̄ok! Pelegéak pedes Majei!" nadeak Be'uk.

"Diem!" nadeak Kulei. Tapi Be'uk tam̄eak lék lajeu Majei namen. Si tak mañjo Be'uk ngen Kulei. Be'uk gacang ngacap lajeu dapet Kulei tenakep Majei. Si tak mam̄ung Kulei nak puluo tebok salak. Tesakut Kulei nak puluo tebok salak o. Beguyang amen kenem̄us angin.

Udo mating Kulei mai puluo tebok salak nano, Majei bélék. Beguték Be'uk magea Kulei di tesakut nak tebok salak o. Goyo-goyo si mecat Kulei kunai penan ne tesakut. Sudo mepas Kulei tan̄ja kulo be'uk. Be'uk us nyakut kulo nak puluo tebok salak. Kulei coa nam temulung lajeu Be'uk matié.

BACAAN SEBAGAI PETUALANGAN